

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3210

Vragen van de leden **Brekelmans** (VVD) en **Peters** (CDA) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het alleen schriftelijk beoordelen van asielaanvragen* (ingezonden 19 april 2023).

Antwoord van Staatssecretaris **Van der Burg** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 13 juli 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 2538.

Vraag 1

Bent u bekend met het volgende bericht op de website van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND): «Komt u uit Syrië, Jemen of Turkije? Dan is het mogelijk dat u geen gesprek krijgt met de IND, maar een formulier in mag vullen. Dit is een van de maatregelen waardoor de IND sneller hoopt te beslissen. Geldt dit voor u? Dan krijgt u een uitnodiging voor de Paper and Ink Procedure. U zet dan uw vluchtverhaal op papier en beantwoordt vragen van de IND. De IND kan dit formulier gebruiken om een positieve beslissing te nemen. Is er teveel onduidelijk? Dan volgt u toch de AA-procedure en krijgt u een gehoor met de IND.»¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de zorg dat het alleen schriftelijk horen van asielaanvragen risico's op onzorgvuldigheid en onterechte asielverlening met zich meebrengt? En dat mogelijke veiligheidsrisico's minder vaak worden signaleerd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Op basis van artikel 14 van de EU procedurerichtlijn kan worden afgezien van een persoonlijk onderhoud (in de zin van een fysiek gehoor) over de inhoud van het verzoek indien de beslissingsautoriteit (i.c. IND) met betrekking tot de vluchtelingenstatus een positieve beslissing kan nemen op basis van het beschikbare bewijs.

¹ Immigratie- en Naturalisatiedienst, 23 maart 2023, Asiel: laatste ontwikkelingen (<https://ind.nl/asiel-laatste-ontwikkelingen>).

Het schriftelijk horen is een door de IND zorgvuldig ingerichte procedure die gelet op de hoge instroom noodzakelijk is om productie te verhogen. Schriftelijk horen past binnen de maatregelen die de IND heeft uitgevoerd onder andere naar aanleiding van de aanbevelingen uit het rapport van AEF: Leren van de Taskforce Dwangsommen van 18 februari 2022 en de ervaringen van de Taskforce.

Deelname aan schriftelijk horen door de asielzoeker is op vrijwillige basis. Schriftelijk horen start nadat de gegevens van de vreemdeling afkomstig uit de identificatie- en registratieprocedure en de informatie afkomstig uit het IND aanmeldgehoor door de IND zorgvuldig zijn gescreend. Bij alle zaken die worden uitgenodigd voor deelname aan de schriftelijk horen is de (Jemenitische of Syrische) nationaliteit reeds vastgesteld op grond van overgelegde en echt bevonden nationaliteits- en identiteitsdocumenten dan wel geloofwaardig geachte verklaringen over de nationaliteit en herkomst in het aanmeldgehoor. In het geval van Syrië heeft bovendien vaak een taalindicatie onderzoek plaatsgevonden.

De aanwezigheid van onderkende veiligheidsrisico's is een reden om een zaak niet met schriftelijk horen te behandelen, maar te behandelen in de algemene asielprocedure (hierna AA).

Als de IND oordeelt dat de vreemdeling in aanmerking komt voor schriftelijk horen ontvangt hij hiervoor een uitnodiging. Nadat de vreemdeling door zijn advocaat is voorgelicht over schriftelijk horen en besluit deel te nemen, wordt de vreemdeling uitgenodigd op een locatie om daar een uitgebreid, door de IND samengesteld, vragenformulier in te vullen. Voor iedere nationaliteit is een specifiek vragenformulier ontwikkeld, waardoor de vragen aansluiten op de situatie in het betreffende land. Bij deze procedure is altijd een IND medewerker aanwezig. Nadat het vragenformulier is ingevuld, wordt beoordeeld of voldoende informatie beschikbaar is om een positieve beslissing te nemen. Wanneer er aanknopingspunten in het relaas zitten die maken dat de aanvraag wellicht moet worden afwezen of dat er toch sprake is van mogelijke veiligheidsrisico's, dan zal de aanvrager alsnog de AA-procedure doorlopen en gehoord worden door de IND. Op deze wijze zijn er diverse waarborgen ingebouwd om de genoemde risico's te ondervangen.

Vraag 3

Deelt u de zorg dat het schriftelijk horen van Syrische, Turkse en Jemenitische asielzoekers Nederland aantrekkelijker maakt voor asielzoekers uit deze drie landen? Bent u het eens dat dit gezien de hoge instroom onwenselijk is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De IND ziet zich geconfronteerd met een grote voorraad te beslissen asielaanvragen waarbij asielzoekers soms lang moeten wachten op hun beslissing. Schriftelijk horen is een van de maatregelen die de IND neemt om op een efficiënte wijze versneld te beslissen op asielaanvragen. Of schriftelijk horen mogelijk leidt tot een hogere instroom naar Nederland is niet vast te stellen. Er zijn geen aanwijzingen dat daar sprake van is.

Vraag 4

Mochten één of meerdere van bovengenoemde landen in de komende jaren veilig worden, bieden de schriftelijke gehoren dan voldoende informatie om de asielaanvragen opnieuw te beoordelen? Zo niet, vindt u dit een probleem?

Antwoord 4

In de genoemde evaluatie van AEF is geconcludeerd dat een schriftelijke procedure waarschijnlijk niet tot dezelfde beslisinformatie als een fysiek gehoor omdat er geen gelegenheid is om door te vragen en dit ook met het oog op de herbeoordeling gevolgen kan hebben. De aanbevelingen uit het rapport van AEF zijn door de IND meegenomen in de verdere ontwikkeling en verbeteropgave van de organisatie. Bij het opstellen van de vragenformulieren die worden gebruikt bij schriftelijk horen is uitdrukkelijk rekening gehouden met de mogelijkheid dat een herbeoordeling van de verleende vergunning aan de orde kan komen. De vreemdeling krijgt in het formulier de gelegenheid over alle relevante onderwerpen informatie te verstrekken. Zoals hiervoor is aangegeven, is voor iedere nationaliteit bovendien een specifiek formulier met relevante vragen ontwikkeld. Het gaat daarbij om zowel open

als gesloten vragen. Hiermee worden de risico's verkleind en kan de IND de productiecapaciteit op basis van schriftelijk horen verhogen. Voorts zal, indien intrekking van de verleende asielvergunning aan de orde is, altijd een intrekkingssgehoor worden gehouden. Dit staat los van de doorlopen toelatingsprocedure.

Vraag 5

Bent u bekend met andere EU-landen die asielaanvragen uit Syrië, Jemen en Turkije alleen schriftelijk horen? Zo ja, welke landen?

Antwoord 5

Hiermee ben ik niet bekend.

Vraag 6

Bent u bereid het besluit van de IND te heroverwegen om een deel van de asielzoekers uit Syrië, Jemen en Turkije alleen schriftelijk te horen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Tijdens de Taskforce is een aantal maatregelen, waaronder het schriftelijk horen, uitgedacht en ingesteld om sneller en slimmer te kunnen beslissen ten einde de oude voorraad weg te werken en de beschikbare beslis capaciteit optimaal te benutten. Na afloop van de Taskforce zijn deze maatregelen geëvalueerd en is bezien welke maatregelen blijvend van meerwaarde zouden kunnen zijn en hoe in de evaluatie onderkende risico's kunnen worden gemitigeerd.

Deze maatregelen, waarover uw Kamer meerdere malen is geïnformeerd² zijn binnen de organisatie verder doorontwikkeld en ingevoerd. Deze maatregelen maken inmiddels deel uit van de standaard werkwijze van de IND.

Bij het toepassen van deze schriftelijke procedure is een zorgvuldige afweging gemaakt ten aanzien van de nationaliteiten die hiervoor in aanmerking kunnen komen. Deze werkwijze is ingericht op de nationaliteiten die gelet op de situatie in de betreffende landen van herkomst en het daarop betrekking hebbende landgebonden beleid in de regel in aanmerking komen voor een inwilligend besluit. In deze zaken volgt veelal een inwilliging op de subsidiaire beschermingsgrond. Gelet op het één-statusstelsel maakt dat voor de vreemdeling in materiele zin geen verschil.

De ervaring met schriftelijk horen heeft de IND geleerd dat dit minder geschikt blijkt te zijn voor het beoordelen van asielaanvragen van Turkse asielzoekers. In een aanzienlijk aantal Turkse zaken is na het schriftelijk gehoor alsnog een mondeling gehoor afgenomen. Om die reden wordt schriftelijk horen niet langer toegepast op Turkse asielzoekers en beperkt tot asielzoekers uit Syrië en Jemen.

² Antwoorden Kamervragen over het bericht «Asieldeal wéér onder vuur van rechter: uitspraak hekelt nu ook ander onderdeel van het akkoord» | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl; Kamervragen (Aanhangsel) 2021–2022, nr. 815 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officiële bekendmakingen.nl); Kamerbrief met beleidsreactie op evalueer Taskforce Dwangsommen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.